

1986, 24. dubna – Sdělení VONS č. 515 „Heřman Chromý ve vazbě“ o domovní prohlídce u Heřmana Chromého, jeho vzetí do vazby a obvinění z trestného činu pobuřování, v příloze výňatek z dopisu Jana Dusa prezidentu republiky o tomto případě z 22. dubna 1986.

Jak jsme již oznámili ve sdělení č. 514,¹ byl dne 9. 4. 1986 zadržen signatář Charty 77 Heřman Chromý, nar. 19. 2. 1947.² Téhož dne byla u něj provedena domovní prohlídka a prokurátor Krajské prokuratury pro Středočeský kraj L. Semerád ho vzal do vazby.³ Heřman Chromý je obviněn z trestného činu pobuřování podle § 100 odstavec 1a, c trestního zákona, neboť měl pobuřovat proti zřízení republiky a proti jejím spojeneckým nebo přátelským vztahům k jiným státům. Konkrétní obsah vzneseného obvinění není dosud znám, svědci jsou při výslechu dotazováni na verbální projevy H. Chromého na pracovišti, dále na jeho styky s mluvčími Charty 77, na rozšiřování Svědectví a Informací o Chartě 77 a na to, že v čísle 12/85 těchto Informací byl zveřejněn otevřený dopis Heřmana Chromého Vasilu Biřakovi.

Heřman Chromý je úředníkem v elektrárně v Mělníku, je ženat a má tři děti ve věku 16, 13 a 9 let.

Při svědeckém výslechu manželky Heřmana Chromého paní Marcely Chromé postupoval vyšetřovatel StB kpt. JUDr. Daniel Bežuch v rozporu se zákonem, když zákonné poučení, že pí Chromá svědčit nemusí, doprovodil hrozbou, že „podle povahy trestného činu by si odmítnutím výpovědi mohla způsobit trestní stíhání a vazbu“. Další svědky vyšetřovatelé nutili, aby podepisovali protokoly, které obsahovaly formulace, jež svědci neužili. Zákon porušil i prokurátor, který v oznámení o uvalení vazby neuvádí, kde je H. Chromý vězněn; předpokládá se, že je ve vazbě ve věznici č. 1 ministerstva spravedlnosti v Praze-Ruzyni.

Jak jsme již oznámili, byly v této trestní věci provedeny další dvě domovní prohlídky. Jeden z postižených, signatář Charty 77 Jan Dus z Neratovic, duchovní českobratrské církve evangelické

bez státního souhlasu, napsal spolu se svou manželkou Annou Dusovou otevřený dopis prezidentu republiky, v němž tvrdí, že písemnost zabavená v jeho bytě jako položka číslo 17 je podvrh, který má Heřmana Chromého zdiskreditovat.⁴ Jan Dus požívá plné naší důvěry a fakta, která uvádí, jsou přesvědčivá. Výňatek z jeho dopisu zveřejňujeme v příloze.⁵

Příloha: Výňatek z dopisu Jana Duse prezidentovi republiky z 22. 4. 1986:

„Pan Heřman Chromý, úředník mělnické elektrárny, má k úřadujícímu nejvyššímu státnímu představiteli ČSSR velmi kritický vztah. Vyjádřil to v básni „Večeře s panem prezidentem“. Tuto báseň připsal Ivanu Jirousovi, který byl v 70. a ještě i v 80. letech velmi dlouho vězněn.⁶ Heřman Chromý oslovuje v básnické nadšázce nejmenovaného „pana prezidenta“ jako toho, který dává lidi do vězení dokonce i za jejich „sny“. Jako básník surrealistického ražení užil Heřman Chromý v některých jiných básních vulgárních výrazů. Jeho nepřátelé v Státní bezpečnosti pochopili obojí jako příležitost k nestoudnému podvodu a zločinu. Dali si velkou práci se sestavením textu, který má formu dopisu s nejvyšším úřadujícím politickým a státním představitelem ČSSR jako adresátem a s Heřmanem Chromým jako autorem, uvedeným v závěru textu i s adresou. Na první straně dvoustránkového textu umístili autoři drzého podvrhu větu, v níž užili o současném nejvyšším politickém a státním představiteli ČSSR a o současném nejvyšším politickém a státním představiteli SSSR výrazů mimořádně urážlivých z hlediska věcného i z hlediska výrazu, aby osobní autoritu obou vysokých představitelů co nejvíce snížili a aby slušné lidi, kteří by jimi formulovaný text četli nebo slyšeli, co nejsilněji pobouřili, to vše se lstivým úmyslem, aby všechno pobouření z výrazů hrubě urážejících nejvyšší představitele obou socialistických států a všechen trest Československé socialistické republiky za snižování osobní autority těchto nejvyšších představitelů soustředili nikoli na sebe, skutečné autory pobuřujícího textu, nýbrž na pana Heřmana Chromého jakožto bezbrannou oběť svého pečlivě připravovaného zločinu. Heřman Chromý byl ve středu 9. t. m.

zadržen a v pátek 11. t. m. na něho byla uvalena vazba, v níž se bezpochyby stále nachází.

Další obětí zločinu jsem se stal já, a sice tím, že dva listy strojopisu s pobuřujícím podvrhem byly tajně vneseny do mého bytu jedním ze tří pracovníků Státní bezpečnosti, kteří u mne provedli dne 9. t. m. pod dohledem čtvrtého domovní prohlídku. Prohlídku nařídil vyšetřovatel StB kapitán JUDr. Daniel Bežuch, usnesením Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, odboru vyšetřování StB z 8. 4. 1986, s číslem vyšetřovacího spisu 382-86. Prohlídku řídil vyšetřovatel StB nadporučík Jiří Musil. Oba listy, podvodně vnesené do mého bytu v podlouhlé žluté obálce, tam potom byly po krátké době jakoby nalezeny a pod číslem 17 seznamu odňatých věcí (na str. 3 protokolu o provedení domovní prohlídky u mne z 9. 4. 1986) odňaty. Pokládám za dobře možné, že s písemností, odňatou v mém bytě pod č. 17 seznamu odňatých věcí bylo potom ještě dále manipulováno. Domnívám se, že by vyšetřovací spis č. 382/86 odboru vyšetřování StB správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a písemnost, mnou označená za podvrh, měly být obstaveny. Je zřejmé, že jsem měl být při soudním jednání proti Heřmanu Chromému představen veřejnosti jako člověk, který se přátelí s autorem nechutně urážlivých slovních útoků proti prezidentovi ČSSR, proti generálnímu tajemníkovi KSČ a proti generálnímu tajemníkovi KSSS a který přechovává ve svém bytě písemnosti takových svých přátel, obsahující takové útoky.⁷ Obětí zločinného podvrhu jste se stal ovšem také Vy, vážený pane prezidente, jakož i nejvyšší politický představitel SSSR.⁸

Zločinný úklad mířil také proti hnutí občanské iniciativy Charty 77. Heřman Chromý se písemně přihlásil k základnímu prohlášení Charty 77 z 1. 1. 1977 před několika měsíci, já jsem to učinil 25. 12. 1978.⁹ Autoři podvrhu věděli, že v mém bytě bude nalezeno mnoho dokumentů Charty 77. Mohli najisto počítat s tím, že signatáři Charty 77, činní ve Výboru pro obranu nespravedlivě stíhaných [sic], zveřejní zprávu o trestním stíhání a věznění pana Heřmana Chromého a také o domovní prohlídce u něho a u mne a o dvoudenním zadržení nás obou. Byl-li by pan Chromý nakonec

křivě usvědčen jako autor a já jako přechovavatel písemnosti, nepřátelské vůči vysokým představitelům ČSSR a SSSR, a tedy nepřátelské i vůči oběma těmto socialistickým státům, byla by tím poškozena také občanská iniciativa Charty 77.“

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 6, s. 8–9.

POZNÁMKY

- ¹ Dokument č. 517. K trestnímu stíhání Heřmana Chromého a souvisejícímu trestnímu stíhání Jana Dusa viz dále sdělení VONS č. 527, 534, 538, 546, 550, 565, 572, 574, 581, 606, 615, 620 a 653, dokumenty č. 530, 537, 541, 549, 553, 568, 575, 577, 584, 609, 618, 623 a 656.
- ² Již 8. 4. 1986 zahájil vyšetřovatel Odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje StB kpt. JUDr. Daniel Bežuch trestní stíhání pro trestný čin pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a) tr. zák. ve věci zaslání strojopisného materiálu údajně pobuřujícího rázu redakci deníku Svoboda v říjnu 1983, na němž byl jako autor uveden H. Chromý. Dne 11. 4. 1986 pak zahájil vyšetřovatel Bežuch trestní stíhání Heřmana Chromého obviněného z trestného činu pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a), c) tr. zák. Měl se ho dopustit tím, že „nejpozději od roku 1983 až do zadržení, na svém pracovišti v elektrárně Mělník-Horní Počápy, ve svém bydlišti a jinde, slovními výroky a rozšiřováním svých a jiných obsahově závadových písemností, hrubě napadal zejména vedoucí představitele ČSSR, KSČ, vedoucí úlohu KSČ ve státě a společnosti, dále vedoucí představitele SSSR a naše vztahy ke SSSR [...]“ Výše uvedené dokumenty včetně básní zaslanych redakci deníku Svoboda viz in: KS v Praze, soudní spis k případu Heřmana Chromého (spis. zn. 1 T 13/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, Rt 632/91.
- ³ Viz příkaz vyšetřovatele Odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje StB kpt. JUDr. Daniela Bežucha k provedení domovní prohlídky u H. Chromého z 8. 4. 1986 a protokol o jejím provedení z následujícího dne a příkaz krajského prokurátora v Praze (v zastoupení JUDr. L. Semerádem) z 11. 4. 1986 o vzetí H. Chromého do vazby uložené in: tamtéž. Protokol o provedení domovní prohlídky u J. Dusa viz též in: KSZ v Praze, soudní spis k případu Jana Dusa, spis. zn. 3 T 6/87.
- ⁴ Viz příkaz vyšetřovatele Odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje StB kpt. JUDr. Daniela Bežucha k provedení domovní prohlídky u J. Dusa z 8. 4. 1986 a protokol o jejím provedení z následujícího dne uložené in: KS v Praze, soudní spis k případu Heřmana

Chromého (spis. zn. 1 T 13/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, Rt 632/91.

⁵ Celý rozsáhlý devítistránkový dopis Jana Dusa (spolupodepsaný jeho manželkou Annou Dusovou) prezidentu republiky Gustávu Husákovi z 22. 4. 1986, obsahující protest proti perzekuci H. Chromého na základě podvrhu vydávaného za jeho text, proti tajnému vnesení tohoto podvrhu do jeho bytu příslušníky StB a jeho „objevení“ při domovní prohlídce a proti odposlouchávání jeho bytu, viz in: KSZ v Praze, soudní spis k případu Jana Dusa, spis. zn. 3 T 6/87; též LP, Sb. VONS, inv. č. 137, sign. IV/4, kart. 26. Zde je uložen též další dopis Jana Dusa z 8. 5. 1986 prezidentu republiky obsahující zprávu o případu H. Chromého a protest proti porušování zákona příslušníky StB. Dále viz dopis jeho manželky Anny Dusové prezidentu republiky z 20. 10. 1986 obsahující vyjádření k podvrženému dokumentu publikovaný in: *Informace o Chartě 77*, r. 9, 1986, č. 12, s. 15. Jan Dus též napsal zprávu VONS o jeho výsledku ve věci H. Chromého, viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 137, sign. IV/3, kart. 26.

⁶ K tomu viz mj. sdělení VONS č. 3, 4 a 48, dokumenty č. 3, 4 a 48.

⁷ V tomto dopisu adresovanému ÚV KSČ, k rukám generálnímu tajemníkovi Gustávu Husákovi, a datovanému březnem 1986 bylo mj. uvedeno: „*Proto si soudruhu Husáku myslím, že XVII. sjezd KSČ nepřinesl nic nového až na ten Váš přibližný příspěvek, který neměl žádné nové myšlenky. Celý XVII. sjezd se nesl v duchu Vašeho lezprdelismu tomu novodobému komunistickému diktátorovi Gorbačovovi.*“ Dopis je uložen in: KS v Praze, soudní spis k případu Heřmana Chromého (spis. zn. 1 T 13/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, Rt 632/91.

⁸ Správně ČSSR.

⁹ Jméno Jana Dusa bylo mezi novými signatáři Charty 77 uvedeno jejími mluvčími 8. 10. 1979. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 270, jméno Heřmana Chromého 20. 5. 1985, tamtéž, sv. 2, s. 712.